region
västerbotten

MISSIV 1

2020-04-17 REV 25–2019

Regionstyrelsen

Förvaltningen av stiftelser och fonder

Revisorerna har i flera år påtalat att förvaltningen av pengarna inte har följt beslutad förvaltningspolicy och att det saknats beslutade rutiner för förvaltningen. Likt tidigare år var det även år 2019 flera brister i regionstyrelsens förvaltning:

- Drygt en halv miljon kronor förvaltades utan avkastning. Förvaltningen följde inte förvaltningspolicyn.
- Få personer ansökte om medel från stiftelserna och fonden. Inga pengar betalades ut till sökande.
- Saknades rutiner för hur allmänheten skulle få kännedom om stiftelserna och fonden.
- Saknades rutiner för hur ansökningar skulle diarieföras, administreras och beredas inför beslut om utdelning.

I en bilaga till detta missiv lämnar vi rekommendationer till regionstyrelsen. Vid revisorernas överläggning den 17 april 2020 beslöt revisorerna enhälligt att ställa sig bakom slutsatser i detta missiv. Missiv och underliggande rapporter (Gr 9 och 10/2019) lämnar revisorerna för yttrande till regionstyrelsen. Yttrande med uppgifter om verkställda och planerade åtgärder ska lämnas till revisionskontoret senast den 11 september 2020.

För regionens revisorer

Edward Riedl
Ordförande

Bert Öhlund
Vice ordförande

Bilaga
Revisorernas rekommendationer

ProSale Signing Referensnummer: 866724

Revisorernas rekommendationer till regionstyrelsen

Säkerställ att:

- Regiondirektören beslutar om rutiner för hur allmänheten ska få kännedom om de två stiftelserna och hur ansökningar går till.
- Regiondirektören beslutar om rutiner för hur ansökningar ska diarieföras, administreras och beredas inför beslut om utdelning.
- Stiftelserna förvaltas i enlighet med beslutad förvaltningspolicy.
- Pengarna (22 kronor) i Johan Albert Marklunds frisängsfond blir förbrukade och att fonden avvecklas.

Instruktioner för yttrande

Nedan bifogas ett formulär som ska användas då styrelsen svarar på revisorernas rekommendationer. Syftet med formuläret är att underlätta kommunikationen. Tanken är att det ska vara enkelt för revisorerna att utläsa vilka åtgärder styrelsen vidtagit eller planerar att vidta.

Tänk på detta när ni svarar:

- Svaret ska innehålla uppgifter om vilka åtgärder som vidtagits eller planeras vidtas utifrån revisorernas rekommendationer.
- Det ska finnas en tydlig koppling mellan de rekommendationer som revisorerna lämnat och de åtgärder som beskrivs i svaret.
- Svaret bör så långt det är möjligt innehålla tidsangivelser för när åtgärderna genomförs.
- Svaret bör så långt det är möjligt innehålla beskrivningar hur åtgärderna genomförs.
- Svaret bör så långt det är möjligt beskriva vilken eller vilka funktioner inom förvaltningen som fått i uppdrag att arbeta med åtgärderna.
- Om nämnden inte tänker vidta några åtgärder, motivera varför.
- Om nämnden inte kan svara på utsatt tid, kontakta undertecknad.

Vid frågor kontakta

Eva Moe
Revisionskontoret
090-785 73 55
eva.moe@regionvasterbotten.se

ProSale Signing Referensnummer: 866724

Svarsformulär

Säkerställ att regiondirektören beslutar om rutiner för hur allmänheten ska få kännedom om de två stiftelserna och hur ansökningar går till.
Regionstyrelsen vidtar följande åtgärder:
Säkerställ att regiondirektören beslutar om rutiner för hur ansökningar ska diarieföras, administreras och beredas inför beslut om utdelning.
Regionstyrelsen vidtar följande åtgärder:
Stiftelserna förvaltas i enlighet med beslutad förvaltningspolicy.
Regionstyrelsen vidtar följande åtgärder:
Pengarna (22 kronor) i Johan Albert Marklunds frisängsfond blir förbrukade och att fonden avvecklas.
Regionstyrelsen vidtar följande åtgärder:

ProSale Signing Referensnummer: 866724

Signatursida

Detta dokument har elektroniskt undertecknats av följande undertecknare:

Namn	BERT ÖHLUND
Titel, Organisation	Vice ordförande, Revisorerna, Region Västerbotten
Datum & Tid	2020-04-20 13:31:34 +02:00
Identifikationstyp	Svensk e-legitimation
Identifikations-id	_060eaea84acd2c0fa852eea37b168c4889

Namn	EDWARD RIEDL
Titel, Organisation	Ordförande, Revisorerna, Region Västerbotten
Datum & Tid	2020-04-20 15:41:43 +02:00
Identifikationstyp	Svensk e-legitimation
Identifikations-id	_09b7fa810d765b70c68412b4b11ac7de36

Certifierad av ProSale Signing
Accepterad av alla undertecknare
2020-04-20 15:41:49 +02:00
Ref: 866724
www.comfact.com

Validera dokumentet | Användarvillkor

Grundläggande granskning Gr 9/2019

Granskning av stiftelser och fonder – finansiell del

Mars 2020
Malin Westerberg Blom, EY
Diarienummer: REV 25–2019

region västerbotten

Revisionsrapport 2019
Genomförd på uppdrag av revisorerna
mars 2020

Region Västerbotten

Granskning av stiftelser och fonder 2019

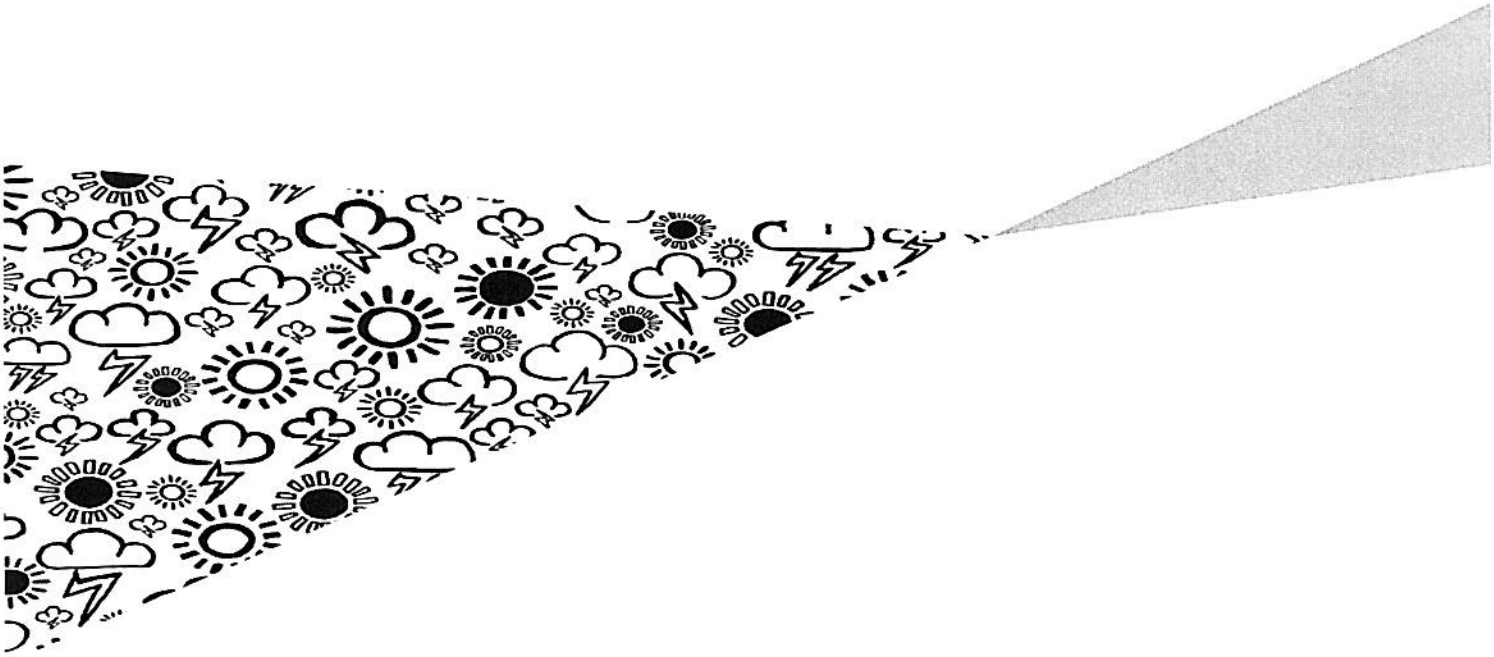

EY

Innehåll

1. Sammanfattning 2

2. Inledning 3

2.1. Bakgrund 3
2.2. Syfte och avgränsning 3
2.3. Ansvarig nämnd 3
2.4. Metod och genomförande 3

3. Granskning av stiftelser och fonder 4

3.1. Översikt 2019 och de senaste fem åren 4
3.2. Stiftelser och fonder som inte är bokföringsskyldiga 5
3.3. Willy Landsbergs stiftelse 5
3.4. Samfond för bidrag till patienter vårdade vid Norrlands Universitetssjukhus 6
3.5. Stiftelsen Johan Albert Marklunds frisängsfond 6

4. Bedömning 8

4.1. Bedömning 8
4.2. Våra rekommendationer 8

Bilagor:
Bilaga 1 Källförteckning

1. Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Västerbotten granskat stiftelser och fonder förvaltade av regionen. Syftet med granskningen har varit att för de stiftelser som behöver en revisor och där regionens revisorer är valda samt för de stiftelser som behöver en auktoriserad eller godkänd revisor enligt Stiftelselagen biträda med granskning av dessa stiftelser.

För var och en av stiftelserna och fonderna har förvaltaren upprättat en sammanställning. Vår bedömning är i allt väsentligt att räkenskaperna är rättvisande och att sammanställningen upprättats i enlighet med stiftelselagen.

I vår granskning har vi gjort noteringar kring förvaltarens efterlevnad av placeringsriktlinjer för stiftelserna och fonderna. Avkastningen är noll under 2019 och beror på att stiftelsernas och fondernas tillgångar till 100 % utgörs av likvida medel. Över den senaste femårsperioden har samtliga haft en låg men positiv avkastning. I och med att administrativa kostnader debiteras, medför det dock en negativ nettoavkastning (se tabell 1 och 2).

Vid vår granskning har vi noterat att förvaltaren i stiftelserna inte följt de gällande placeringsriktlinjerna. Där framgår att max 10 % av stiftelsernas eller fondernas tillgångar får utgöras av likvida medel. Vid vår granskning har framkommit att samtliga stiftelsers/fonders tillgångar utgörs till 100 % av likvida medel vilket därmed går emot gällande riktlinjer. Vi bedömer att stiftelselagens bestämmelser om placeringsval inte efterlevs fullt ut, då förmögenheten enligt lagen ska vara placerad på ett godtagbart sätt. Enligt praxis innebär det att förmögenheter ska placeras på ett sådant sätt att så hög avkastning som möjligt uppnås med så låg risk som möjligt.

Förvaltaren har inte beslutat om utdelning av stiftelsernas och fondernas medel under året. Samtliga stiftelser och fonder har för femårsperioden haft en negativ nettoavkastning, varför vi bedömer att kravet på skattefrihet uppfylls.

Kammarkollegiet har lämnat besked om permutation för samtliga stiftelser och fonder. Efter det att beslut om permutation har lämnats av Kammarkollegiet, har förvaltaren inte fattat något beslut om utdelning av stiftelsernas medel och/eller tillgångar för 2019.

Efter utförd granskning lämnar vi följande rekommendationer till förvaltaren:

- Säkerställ att placering av stiftelsernas tillgångar efterlever gällande placeringsriktlinjer och att avkastningen är placerad på ett godtagbart sätt för att generera avkastning
- Säkerställ att gällande placeringsriktlinjer för stiftelser och fonder utvärderas och uppdateras regelbundet.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Region Västerbotten är förvaltare för ett antal stiftelser och fonder. Varje år ska en stiftelses årsredovisning, årsbokslut eller sammanställning granskas av en revisor. Till revisorer för dessa stiftelser och fonder har revisorer vid regionrevisionen utsetts.

För sådana stiftelser som dessutom behöver en auktoriserad revisor har revisorerna vid Region Västerbotten fått uppdraget att själva besluta om att tillsätta sådana för respektive stiftelse.

Mot bakgrund av att lagstadgad revision krävs för stiftelser förvaltade av regionen har revisorerna beslutat att genomföra denna granskning.

2.2. Syfte och avgränsning

Granskningens övergripande syfte är att granska stiftelsens bokföring, årsredovisning eller sammanställning samt förvaltarens förvaltning av stiftelsen enligt stiftelselagen och stiftelseförordnandet. Granskningen syftar till att ge underlag för den revisionsberättelse som vald revisor ska lämna. Utgångspunkten för granskningen är föreskrifter i stiftelselagen, bokföringslagen och i förekommande fall stiftelseförordnande/stiftelseurkund/stadgar samt årsredovisningslagen.

Utifrån granskningens resultat upprättas revisionsberättelser för samtliga stiftelser och fonder. Stiftelser och fonder ska undertecknas av regionrevisionens ordförande.

I uppdraget ingår att koordinera granskningen, så att revisionsberättelserna ska kunna lämnas i tid inför slutrevisionsmöte i Region Västerbotten.

Vår granskning enligt ovan omfattar inte någon större utredning av eventuella skattefrågor eller redovisningsfrågor för fonder/stiftelser. Granskningen omfattar inte heller en kontroll av huruvida eventuella stadgar är korrekta, utan uppdraget avser granskning av räkenskaper och årsbokslut.

2.3. Ansvarig nämnd

Granskningen omfattar följande stiftelser och fonder som förvaltas av regionstyrelsen:

- Samfond för bidrag till patienter vårdade vid NUS
- Stiftelsen Johan Albert Marklunds fristängsfond
- Willy Landsbergs stiftelse

2.4. Metod och genomförande

Vår granskning har genomförts i enlighet med ISA (International standards of auditing), vilket är regelverket som styr den auktoriserade revisorns granskning.

Vi upprättar detta PM, med en kort sammanfattning av genomförda granskningsåtgärder och gjorda noteringar kring avvikelser. Dessutom kommer revisionsberättelser för granskade stiftelser och fonder att upprättas.

Slutrapportering genomförs skriftligt till de valda revisorerna och revisionschefen enligt överenskommen tidplan.

3. Granskning av stiftelser och fonder

Inledningsvis visas en översikt över granskade stiftelser och fonder. Resultatet av granskningen redovisas därefter, fond för fond. Sist i varje avsnitt lämnas vår bedömning.

3.1. Översikt 2019 och de senaste fem åren

Stiftelser regleras dels av stiftelselag och dels av stadgar, gåvobrev, testamenten eller annan handling som upprättats i samband med att medel avskiljs som en självständig förmögenhet att användas för ett bestämt ändamål. Nedanstående fonder, som förvaltas av Region Västerbotten, har granskats. Nedan framgår bland annat hur eget kapital har förändrats under året.

Tabell 1 Översikt 2019

Stiftelser förvaltade av Region Västerbotten 2019	Ingående balans eget kapital	Avkastn. Kr	Avkastn %	Utdelat	Utdelat i % av avkastn	Utgående balans eget kapital
Samfond för bidrag till patienter vårdade vid NUS	156 167	0	0,0%	0	0%	141 183
Willy Landsbergs stiftelse	469 594	0	0,0%	0	0%	454 511
Stiftelsen Johan Albert Marklunds frisängsfond	-278	0	0,0%	0	0%	22
Total	**625 483**	**0**	0,0%	**0**	**0%**	**595 716**

Förvaltarens uppgift är att uppfylla ändamålet för respektive stiftelse eller fond, vilket för samtliga av dessa är att dela ut medel baserat på avkastning på förmögenheten. För ovanstående stiftelser föreligger en skattefrihet, förutsatt att medlen används för det kvalificerade ändamålet och att utdelning görs med minst 80 % av erhållen nettoavkastning (avkastning minus förvaltningskostnader). Bedömningen baseras på en period av ca fem år.

Nedan redovisas en sammanställning över den senaste femårsperioden för total avkastning, total nettoavkastning och total utdelning.

Tabell 2 Översikt fem år

Översikt totalt 2015-2019	2015	2016	2017	2018	2019	Totalt kronor
Willy Landsbergs stiftelse						
Avkastning	2 599	0	0	0	0	**2 599**
Nettoavkastning	-7 051	-9 453	-19 663	-15 285	-15 083	**-66 535**
Utdelning	0	0	0	0	0	**0**
Samfond för bidrag till patienter vårdade vid NUS						
Avkastning	1 033	158	0	0	0	**1 191**
Nettoavkastning	-7 717	-8 592	-18 955	-14 780	-14 984	**-65 028**
Utdelning	1 032	0	0	0	0	**1 032**
Stiftelsen Johan Albert Marklunds frisängsfond						
Avkastning	16	0	0	0	0	**16**
Nettoavkastning	-8 734	-8 750	-19 160	-14 785	300	**-51 129**
Utdelning	39 047	0	0	0	0	**39 047**
Utdelat i % av nettoavkastn.	**-171%**	**0%**	**0%**	**0%**	**0%**	**-22%**

Vi kan av ovanstående konstatera att nettoavkastningen är negativ över den senaste femårsperioden för alla fonderna. Orsaken är låg ränta, att administrativa kostnader debiterats samt

att placeringen av samtliga stiftelser/fonders tillgångar i likvida medel inte bidrar till att generera ett överskott i form av avkastning.

Vi konstaterar också att utdelningskravet för skattefrihet för alla stiftelser och fonder uppfylls. Vid rapportens avlämnande har samtliga stiftelser och fonder stämts av mot bankbesked.

Iakttagelser och bedömningar

Efter utförd granskning har vi inte gjort några noteringar vad gäller avkastning och utdelningskrav, med undantag för tillgångarnas placeringsform, som successivt bidrar till att tillgångarna urholkas.

3.2. Stiftelser och fonder som inte är bokföringsskyldiga

De stiftelser som lyder under stiftelselagen och har tillgångar som överstiger 1 500 000 kronor är i lagens[1] mening bokföringsskyldiga och ska därmed avsluta året med en årsredovisning i enlighet med Årsredovisningslagen.

Vid bedömning av beloppsgränsen är utgångspunkten för bokföringsskyldighet 2019 bokslut per 2018-12-31. Tillgångarnas marknadsvärde ska därvid överstiga 1 500 000 kronor för att bokföringsskyldighet ska föreligga. Detta gäller inte någon av granskade stiftelser och de är därmed inte bokföringsskyldiga.

Stiftelser som inte är bokföringsskyldiga ska enligt gällande regler i Stiftelselagen (3 Kap 2§) föra räkenskaper över belopp som har inbetalats till eller utbetalats av stiftelsen. Räkenskaperna ska avslutas med en sammanställning för varje räkenskapsår, där det ska framgå tillgångar och skulder vid räkenskapsårets början och slut samt inkomster och utgifter under räkenskapsåret. I sammanställningen ska även anges värdet av stiftelsens tillgångar (marknadsvärde) vid räkenskapsårets slut.

Vid vår granskning har vi kontrollerat huruvida ovanstående följs.

Iakttagelser och bedömningar

Från och med 2015 görs bokföring i regionens affärssystem, men i ett "eget företag", skilt från regionens redovisning för följande stiftelser och fonder:

- Samfond för bidrag till patienter vårdade vid NUS
- Stiftelsen Johan Albert Marklunds fristängsfond
- Willy Landsbergs stiftelse

Vår bedömning är att man med denna ändring har åstadkommit att egen redovisning upprättas för dessa.

3.3. Willy Landsbergs stiftelse

Stiftelsens tillgångar uppgår enligt balansräkning per 2019-12-31 till 483 681 kr och är avstämda mot bankbesked.

[1] Bokföringslag, Stiftelselag och Årsredovisningslag

Under året har fondens kortfristiga skuld avseende avsättning för revisionskostnad 2017 blivit reglerad genom utbetalning till Region Västerbotten, revisionskostnad 2018 kvarstår oreglerad. I år består fondens kortfristiga skulder därför både av 2018 och 2019 års avsättning för revisionskostnad om 29 170 kronor.

Under året har fonden inte redovisat några finansiella intäkter, men har redovisat förvaltningskostnader avseende bankavgift samt 2019 års revisionskostnad. Fondens totala förvaltningskostnader år 2019 uppgår till 15 083 kronor.

Kammarkollegiet har lämnat beslut om ansökan om permutation för Willy Landsbergs stiftelse. Beslutet innebär att permutation[2] medges. Beslutet delgavs 2019-10-18 och innebär att stiftelsens tillgångar får användas för utdelning. Inga beslut om utdelning har fattats under året.

Iakttagelser och bedömningar

Vår granskning har inte föranlett några noteringar.

3.4. Samfond för bidrag till patienter vårdade vid Norrlands Universitetssjukhus

Fondens tillgångar uppgår enligt balansräkning per 2019-12-31 till 170 343 kronor och är avstämda mot bankbesked.

Under året har fondens kortfristiga skuld avseende avsättning för revisionskostnad 2017 blivit reglerad genom utbetalning till Region Västerbotten, revisionskostnad 2018 kvarstår oreglerad. I år består fondens kortfristiga skulder därför både av 2018 och 2019 års avsättning för revisionskostnad om 29 160 kronor.

Under året har fonden inte redovisat några finansiella intäkter, men redovisat förvaltningskostnader avseende registerhållningsavgift samt 2019 års revisionskostnad om totalt 14 984 kronor.

Kammarkollegiet har lämnat beslut om ansökan om permutation för Samfond för patienter vårdade vid Norrlands Universitetssjukhus. Beslutet innebär att permutation[3] medges.

Beslutet delgavs 2019-07-03 och innebär att det saknas formella hinder för stiftelsen att förbruka såväl kapital som avkastning för ändamålet. Inga beslut om utdelning har fattats under året.

Iakttagelser och bedömningar

Vår granskning har inte föranlett några noteringar.

3.5. Stiftelsen Johan Albert Marklunds frisängsfond

Stiftelsens tillgångar uppgår enligt balansräkning per 2019-12-31 till 14 108 kronor och är avstämda mot bankbesked.

Under året har stiftelsens kortfristiga skuld avseende avsättning för revisionskostnad 2017 blivit reglerad genom utbetalning till Region Västerbotten. I år består fondens kortfristiga skulder av 2018 års avsättning för revisionskostnad om 14 086 kronor. Stiftelsens eget kapital uppgår till 22 kr. När kapitalet är noll finns möjlighet enligt stiftelselagen att avveckla stiftelsen.

---

[2] Permutation med stöd av 6 kap. 1 § Stiftelselagen (1994:1220)
[3] Permutation med stöd av 6 kap. 1 § Stiftelselagen (1994:1220)

Under året har fonden inte redovisat några finansiella intäkter men förvaltningskostnader avseende registerhållningsavgift. Till följd av att revisionskostnad för 2018 har krediterats med 500 kr och överstiger fondens totala förvaltningskostnader 2019, är nettoavkastningen 2019 positiv. Inga beslut om utdelning har fattats under året.

Iakttagelser och bedömningar

Vår granskning har inte föranlett några noteringar.

Building a better working world

4. Bedömning

Nedan redovisas vår bedömning utifrån genomförd granskning och våra rekommendationer lämnas.

4.1. Bedömning

För var och en av stiftelserna och fonderna har förvaltaren upprättat en sammanställning. Vi bedömer att räkenskaperna är i allt väsentligt är rättvisande och att sammanställningen har upprättats i enlighet med stiftelselagen.

I vår granskning har vi gjort noteringar kring förvaltarens efterlevnad av placeringsriktlinjer för stiftelserna och fonderna. Avkastningen är noll under 2019 och beror på att stiftelsernas och fondernas tillgångar till 100 % utgörs av likvida medel. Den senaste femårsperioden har samtliga stiftelser och fonder haft en låg men positiv avkastning. I och med att administrativa kostnader debiteras, medför det dock en negativ nettoavkastning (se tabell 1 och 2).

Vi noterar i vår granskning att förvaltaren för stiftelserna brustit vad gäller sin förvaltning av stiftelserna genom att inte följa de gällande placeringsriktlinjerna. Där framgår att max 10 % av stiftelsernas eller fondernas tillgångar får utgöras av likvida medel. Vid vår granskning har framkommit att samtliga stiftelsers/fonders tillgångar utgörs till 100 % av likvida medel vilket därmed går emot gällande riktlinjer. Vi bedömer att stiftelselagens bestämmelser om placeringsval inte efterlevs fullt ut, då förmögenheten enligt lagen ska vara placerad på ett godtagbart sätt. Enligt praxis innebär det att förmögenheter ska placeras på ett sådant sätt att så hög avkastning som möjligt uppnås med så låg risk som möjligt.

Förvaltaren har inte beslutat om utdelning av stiftelsernas och fondernas medel under året. Samtliga stiftelser och fonder har för femårsperioden haft en negativ nettoavkastning, varför vi bedömer att kravet på skattefrihet uppfylls.

Kammarkollegiet har lämnat besked om permutation för samtliga stiftelser och fonder. Efter det att beslut om permutation har lämnats av Kammarkollegiet, har förvaltaren inte fattat något beslut om utdelning av stiftelsernas medel och/eller tillgångar för 2019.

Vid rapportens avlämnande har sammanställningar inte undertecknats av förvaltaren.

4.2. Våra rekommendationer

Efter utförd granskning lämnar vi följande rekommendationer till förvaltaren:

- Säkerställ att placering av stiftelsernas tillgångar efterlever gällande placeringsriktlinjer och att avkastningen är placerad på ett godtagbart sätt för att generera avkastning
- Säkerställ att gällande placeringsriktlinjer för stiftelser och fonder utvärderas och uppdateras regelbundet.

Umeå den 27 mars 2020

Malin Westerberg Blom
Auktoriserad revisor
Certifierad kommunal revisor

Sara Wibron

Building a better
working world

Källförteckning

Stiftelselagen
Bokföringslagen
Huvudböcker ur Agresso för granskade stiftelser och fonder
Resultat- och balansräkningar
Verifikationer
Sammanställningar
Ansökan till och beslut från Kammarkollegiet

Grundläggande granskning Gr 10/2019

Förvaltade stiftelser och fonder

Fotograf: Jonas Westling AB

April 2020
Eva Moe
Revisionskontoret
Diarienummer: REV 25–2019

region västerbotten

Innehåll

1. Sammanfattande analys **3**

Rekommendationer till regionstyrelsen 3

2. Bakgrund **4**

Iakttagelser i 2018 års granskning 4

Syfte och revisionsfrågor 5

Avgränsningar 5

Revisionskriterier 5

Metod 6

3. Granskningens resultat **6**

Sammanställning över granskade stiftelser och fonder 6

Förvaltningen 6

Uppsikten 8

4. Vår bedömning **8**

Rekommendationer till regionstyrelsen 9

1. Sammanfattande analys

Regionstyrelsen

Regionstyrelsen förvaltade år 2019 två stiftelser och en fond. Pengarna som förvaltades kommer från donatorer som skänkt dessa genom gåvobrev eller testamenten. Pengarna i de två stiftelserna uppgick i slutet av år 2019 till knappt 0,6 miljoner kronor. Pengarna i fonden var endast 22 kronor. Under år 2019 godkände Kammarkollegiet permutation för de två stiftelserna. Permutationen innebär att även kapital från stiftelserna får delas ut. Tidigare fick endast avkastning från stiftelserna användas för utdelning. Redovisningschefen uppger att regionen ska dela ut kapitalet så att de två stiftelserna kan avslutas.

Revisorerna har i flera år påtalat att förvaltningen av pengarna inte har följt beslutad förvaltningspolicy och att det saknats beslutade rutiner för förvaltningen. I yttranden över granskningarna har landstingsstyrelsen sagt att de ska rätta till bristerna. Likt tidigare år var det även år 2019 flera brister i regionstyrelsens förvaltning:

- Drygt en halv miljon kronor förvaltades utan avkastning. Förvaltningen följde inte förvaltningspolicyn.
- Få personer ansökte om medel från stiftelserna och fonden. Inga pengar betalades ut till sökande.
- Saknades rutiner för hur allmänheten skulle få kännedom om stiftelserna och fonden.
- Saknades rutiner för hur ansökningar skulle diarieföras, administreras och beredas inför beslut om utdelning.

Folkhögskolestyrelsen

Folkhögskolestyrelsen har tidigare förvaltat Kempefondens slöjdlinje. År 2018 riktade revisorerna kritik mot folkhögskolestyrelsen för att pengarna i fonden användes på fel sätt. År 2019 träffade folkhögskolestyrelsen en överenskommelse med Kempestiftelsen som innebar att Kempefondens slöjdlinje blev upplöst.

Rekommendationer till regionstyrelsen

Säkerställ att:

- Regiondirektören beslutar om rutiner för hur allmänheten ska få kännedom om de två stiftelserna och hur ansökningar går till.
- Regiondirektören beslutar om rutiner för hur ansökningar ska diarieföras, administreras och beredas inför beslut om utdelning.
- Stiftelserna förvaltas i enlighet med beslutad förvaltningspolicy.
- Pengarna (22 kronor) i Johan Albert Marklunds frisängsfond blir förbrukade och att fonden avvecklas.

Rekommendationerna kommer att följas upp i nästa års granskning.

2. Bakgrund

Enligt stiftelselagen ska revisorer i den omfattning som följer av god revisionssed granska stiftelsers räkenskaper och årsredovisning, årsbokslut eller sammanställning samt stiftelsestyrelsens eller förvaltarens förvaltning.

Regionstyrelsen och folkhögskolestyrelsen har ansvaret för förvaltningen av stiftelser och fonder i region Västerbotten. Pengarna som förvaltas kommer från donatorer som skänkt dessa genom gåvobrev eller testamenten. Förvaltarens uppgift är att uppfylla ändamålet för respektive stiftelse och fond. Det vanligaste ändamålet är att dela ut medel baserat på avkastningen på förmögenheten.

Revisorerna har under flera år påtalat att förvaltningen av pengarna inte följer beslutad förvaltningspolicy. Landstinget har även saknat beslutade rutiner för hur förvaltningen ska genomföras.

I sin revisionsplan för år 2019 beslutade revisorerna att genomföra en grundläggande granskning av förvaltningen av stiftelser och fonder i Region Västerbotten.

Iakttagelser i 2018 års granskning

Revisorerna bedömde att varken landstingsstyrelsen eller folkhögskolestyrelsen för år 2018 hade förvaltat stiftelser och fonder på ett ändamålsenligt sätt. Bland annat saknades beslutade rutiner och instruktioner för hur förvaltningen skulle gå till. Det fanns en beslutad förvaltningspolicy som beskrev hur pengarna skulle vara placerade, men den följdes inte.

Tidigare ordförande för folkhögskolestyrelsen beslutade utan befogenhet att folkhögskolechefen fick förbruka alla pengar i den fond folkhögskolestyrelsen förvaltade. Granskningen visade att pengarna i fonden inte användes i enlighet med de riktlinjer stiftarna beslutat.

Yttranden

I ett yttrande i september 2019 uppgav styrelsen att det under hösten 2019 skulle göras en översyn av ansökningsförfarande och handläggning av de förvaltade stiftelserna. Styrelsen skrev även att placeringsriktlinjer för stiftelser och fonder skulle integreras i regionens finanspolicy vid nästa revidering. Vidare framgick att regionstyrelsen skulle följa upp folkhögskolestyrelsens förvaltning av Kempefonden genom skriftlig dokumentation och uppsiktsträffar.

Folkhögskolestyrelsen svarade revisorerna den 19 september 2019. Av svaret framgick att folkhögskolestyrelsen efter revisorernas granskning haft en dialog med Kempestiftelsen. Syftet med dialogen var att utreda på vilket sätt folkhögskolestyrelsen skulle hantera utbetalningarna som hade gjorts från Kempefondens slöjdlinje och som bland annat använts för renoveringar och inköp till Vindelns folkhögskola. Folkhögskolestyrelsen hade sammanställt de stipendier som Vindelns folkhögskola delat ut till elever sedan år 1995. Folkhögskolestyrelsen hade tecknat ett skriftligt avtal med Kempestiftelsen där Kempestiftelsen godkände att stipendier hade delats ut i enlighet med ändamålet för Kempefondens slöjdlinje och att Kempefondens slöjdlinje därmed var upplöst.

Regionstyrelsen gav den 3 september 2019, § 191, regiondirektören i uppdrag att vidta åtgärder i enlighet med styrelsens yttrande. Regiondirektören skulle återrapportera åtgärderna till styrelsen i februari 2020. I början av april 2020 när arbetet

med denna granskning avslutades hade regiondirektören ännu inte rapporterat till styrelsen.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om regionstyrelsen och folkhögskolestyrelsen för år 2019 säkerställt en ändamålsenlig förvaltning av stiftelser och fonder.

För att besvara syftet har vi i första hand att följt upp rekommendationerna i föregående års granskning. I detta ingår att granska:

- Om regionstyrelsen tydliggjort ansvar och befogenheter kring hanteringen av förvaltade stiftelser och fonder?
- Om regionstyrelsen säkerställt att förvaltningspolicyn för stiftelser och fonder har integrerats med regionens övergripande förvaltningspolicy?
- Om regionstyrelsen och folkhögskolestyrelsen säkerställt att den beslutade förvaltningspolicyn följs?
- Om regionstyrelsen reviderat rutinen för ansökningsförfarande och handläggning av stiftelser och fonder under år 2019?
- Om regionstyrelsen säkerställt en ändamålsenlig diarieföring av ansökningar?
- Om regionstyrelsen säkerställt att avstämning av stiftelsernas skattefrihet ingår som en integrerad del i bokslutet?
- Om folkhögskolestyrelsen vidtagit åtgärder med anledning av hanteringen av Kempefondens slöjdlinje år 2018?
- Om regionstyrelsen i sin uppsikt följt upp hur folkhögskolestyrelsen hanterat förvaltningen av Kempefonden?

Avgränsningar

I denna granskning har vi inte kontrollerat om stiftelsernas räkenskaper, årsredovisning, årsbokslut eller sammanställningar är rättvisande. Räkenskaper, årsredovisning, årsbokslut eller sammanställningar granskas av auktoriserad revisor från EY och presenteras i en separat rapport.

Granskningen avser år 2019.

Granskningen omfattar nedanstående stiftelser och fonder:

- Samfond för bidrag till patienter vårdade vid NUS
- Willy Landsbergs stiftelse
- Johan Albert Marklunds frisängsfond
- Kempefondens slöjdlinje

Revisionskriterier

De revisionskriterier som utgör underlag för våra kontroller och bedömningar är:

- Stiftelselagen
- Stiftelseurkund/stadgar
- Skatteverkets skatteregler för stiftelse

Metod

Vi har granskat protokoll och diarieförda ansökningar. Vi har även tagit del av årssammanställningarna för respektive stiftelse och fond. Vi har under granskningen haft avstämningar med regionens kanslichef, handläggare, redovisningschef samt auktoriserad revisor på EY.

3. Granskningens resultat

Sammanställning över granskade stiftelser och fonder

Stiftelse/fond	Utgående balans den 31 december 2019	Kommentar
Samfond för bidrag till patienter vårdade vid NUS	141 183 kr	Under år 2019 har Kammarkollegiet godkänt permutation som innebär att även fondens kapital får delas ut. Före permutationen fick endast avkastningen delas ut.
Willy Landsbergs stiftelse	454 511 kr	Under år 2019 har Kammarkollegiet godkänt permutation som innebär att fondens kapital får delas ut. Före permutationen fick endast avkastningen delas ut.
Johan Albert Marklunds frisängsfond	22 kr	Fondens kapital är i princip förbrukad. Fonden kan dock inte avslutas förrän den är 0 kronor.
Kempefondens slöjdlinje	0 kr	Fondens kapital är förbrukat.
Sammanlagt värde:	595 716 kr	Fondernas sammanlagda ingående balans den första januari år 2019 var 625 483 kronor. Värdeminskningen motsvarar förvaltningskostnaden för fonderna.

Förvaltningen

Av regionstyrelsens svar till revisorerna framgick att regionstyrelsen förvaltar stiftelser och fonder med stöd av regionens kanslienhet och ekonomistab. Kanslienheten handlägger ansökningar medan ekonomistaben ansvarar för kapitalplaceringar och bokslut. Förutom detta finns ingen dokumenterad beskrivning över förvaltningsorganisationen för stiftelser och fonder.

Hanteringen av ansökningar

Enligt yttrandet skulle rutinen för ansökningsförfarande och handläggning av stiftelser och fonder ses över under hösten 2019. I detta ingick även att ta fram rutiner för den utåtriktade informationen om möjlighet att ansöka om medel från fonderna. Enligt kanslichefen saknas fortfarande dokumenterade rutiner för hantering av ansökningar och utåtriktad information om fonderna.

Enligt yttrandet skulle inkomna ansökningar registreras under samma diarienummer. Under år 2019 inkom fem ansökningar. Ansökningarna var diarieförda under olika diarienummer i hälso- och sjukvårdsnämndens diarium.

I januari 2020 kontrollerade vi de fem ansökningar som fanns registrerade i diariet. Vid den tidpunkten fanns inga uppgifter i diariet om återkoppling till de som ansökt från fonderna om att deras ansökan hade mottagits. Först efter att vi i granskningen påtalade detta diarieförde kanslienheten två svar som handläggare skickat via sin e-post. Båda svaren var daterade i februari 2020. Ansökningarna hade kommit till regionen i oktober respektive december år 2019. I övriga tre ärenden skrev handläggaren i februari år 2020 en tjänsteanteckning i diariesystemet om att mottagaren troligtvis hade meddelats via telefon om att ansökan var mottagen.

Förvaltning av fondernas kapital

Avkastningen på fondernas kapital för år 2019 var 0 kronor. Enligt regionens redovisningschef kommer man inte att ändra förvaltningen av fondernas kapital från nuvarande bankkonton. Anledningen till detta är att regionen har för avsikt att dela ut medlen och därefter avsluta kvarvarande fonder.

Enligt nuvarande förvaltningspolicy ska som mest 10 procent av stiftelsernas eller fondernas tillgångar bestå av likvida medel. De förvaltade fondernas tillgångar består till 100 procent av likvida medel.

Enligt yttrandet skulle finanspolicyn i samband med revidering kompletteras med placeringsriktlinjer för stiftelser. Av yttrandet framgick inte när finanspolicyn skulle revideras. Enligt redovisningschefen kommer finanspolicyn att revideras i samband med regionfullmäktiges sammanträde i april eller juni 2020. Tanken är enligt redovisningschefen att policyn ska innehålla en generell beskrivning kring förvaltning av kapital och inga separata formuleringar kring hanteringen av stiftelser och fonder.

Regionstyrelsen skulle enligt yttrandet integrera avstämning kring stiftelsernas skattefrihet som en del i bokslutsarbetet. Enligt redovisningschefen kommer man inte ta fram någon dokumenterad rutin för hanteringen av skattefrihet utan endast ha detta i åtanke i samband med bokslutsarbetet.

Utdelning av medel

I december 2018 gav regionstyrelsen i uppdrag till regiondirektören att ansöka om permutation för stiftelserna Samfond för patienter vårdade vid Norrlands universitetssjukhus och Willy Landsbergs stiftelse. Permutationen avsåg ändring av bestämmelserna om utdelning från stiftelserna. Före permutation hade endast avkastningen kunnat delas ut. Kammarkollegiet meddelade sina beslut i ärendena i juli respektive oktober 2019. Av besluten framgick att respektive stiftelse får förbruka såväl kapital som avkastning för ändamålet. Stiftelserna anses vara upplösta när de saknar tillgångar.

I slutet av mars 2020 skickade handläggare vid kanslienheten brev till samtliga som ansökt om medel från fonderna med besked om att inga medel delades ut för år 2019.

Vår kommentar
Revisorerna har under flera år påtalat att förvaltningen av pengar i stiftelser och fonder inte följde beslutad förvaltningspolicy och att det saknades beslutade rutiner för hur förvaltningen skulle genomföras. Inte heller för år 2019 bedömer vi att fonderna förvaltades ändamålsenligt. Drygt en halv miljon kronor förvaltades utan avkastning.

Det saknades dessutom både rutiner för att informera om att fonderna fanns och rutiner för att hantera inkomna ansökningar. För år 2019 betalades inga pengar ut från fonderna. Det finns ingen dokumentation som förklarar varför inga pengar betalades ut.

Uppsikten

Regionstyrelsen följde under hösten 2019 hur folkhögskolestyrelsen agerade med anledning av revisorernas kritik. Bland annat beredde regionstyrelsen den återrapportering folkhögskolestyrelsen lämnade till fullmäktige i november 2019.

4. Vår bedömning

Regionstyrelsen

Regionstyrelsen vidtog inte tillräckliga åtgärder under år 2019 med anledning av våra rekommendationer i 2018 års granskning. Regionstyrelsen säkerställde inte en ändamålsenlig förvaltning av stiftelser och fonder.

Folkhögskolestyrelsen

År 2019 träffade folkhögskolestyrelsen en överenskommelse med Kempestiftelsen som innebar att Kempefondens slöjdlinje blev upplöst.

Svar på revisionsfrågorna

Revisionsfråga	Bedömning	Vår kommentar
Har regionstyrelsen tydliggjort ansvar och befogenheter kring hanteringen av förvaltade stiftelser och fonder?	NEJ	Regionstyrelsen har endast kommunicerat hur förvaltningen ser ut i yttrandet till revisorerna. Det finns ingen annan dokumentation kring hur förvaltningen är organiserad.
Har regionstyrelsen säkerställt att förvaltningspolicyn för stiftelser och fonder har integrerats med regionens övergripande förvaltningspolicy?	NEJ	Stiftelserna och fonden ska enligt redovisningschefen avvecklas. Regionstyrelsen beredde under år 2019 inte någon reviderad förvaltningspolicy. En reviderad förvaltningspolicy bereddes av regionstyrelsens arbetsutskott den 24 mars 2020.
Har regionstyrelsen och folkhögskolestyrelsen säkerställt att den beslutade förvaltningspolicyn följs?	NEJ	Avkastningen på fonderna år 2019 var 0 kronor. Vi bedömer att fonderna inte förvaltades i enlighet med beslutad förvaltningspolicy.

Revisionsfråga	Bedömning	Vår kommentar
		För folkhögskolestyrelsen är denna revisionsfråga inte längre aktuell eftersom pengarna i Kempefondens slöjdlinje är förbrukade.
Har regionstyrelsen reviderat rutinen för ansökningsförfarande och handläggning av stiftelser och fonder under 2019?	NEJ	Regionstyrelsen har inte säkerställt att rutinen för ansökningsförfarande och handläggning av stiftelser och fonder blivit reviderad under år 2019.
Har regionstyrelsen säkerställt en ändamålsenlig diarieföring av ansökningar?	NEJ	Vi bedömer att hanteringen av inkomna ansökningar år 2019 inte var ändamålsenlig, se avsnitt 3.
Har regionstyrelsen säkerställt att avstämning av stiftelsernas skattefrihet ingår som en integrerad del i bokslutet?	DELVIS	Enligt redovisningschefen kommer ingen särskild rutin tas fram. Däremot kommer denna avstämning ingå i det årliga bokslutsarbetet.
Har folkhögskolestyrelsen vidtagit åtgärder med anledning av den felaktiga hanteringen av Kempefonden år 2018?	JA	Folkhögskolestyrelsen träffade hösten 2019 en överenskommelse med Kempestiftelsen.
Har regionstyrelsen i sin uppsikt följt upp hur folkhögskolestyrelsen hanterat förvaltningen av Kempefonden?	JA	Framgår av regionstyrelsens protokoll 2019-12-10, § 275.

Rekommendationer till regionstyrelsen

Säkerställ att:

- Regiondirektören beslutar om rutiner för hur allmänheten ska få kännedom om de två stiftelserna och hur ansökningar går till.
- Regiondirektören beslutar om rutiner för hur ansökningar ska diarieföras, administreras och beredas inför beslut om utdelning.
- Stiftelserna förvaltas i enlighet med beslutad förvaltningspolicy.
- Pengarna (22 kronor) i Johan Albert Marklunds frisängsfond blir förbrukade och att fonden avvecklas.

Umeå den 1 april 2020

Eva Moe
Certifierad kommunal revisor
Revisionskontoret, Region Västerbotten